

En rapport från Friskolornas riksförbund

Behörighet till gymnasiet

Om skolorna som misslyckats och lyckats
med kunskapsuppdraget läsåret 2021/22

Förord

Stockholm, den 14 november 2022

Att gå ut gymnasiet ger Sveriges unga ett kvitto på att de är redo för vuxenlivet. Vi vet att det inte finns någon faktor som är lika viktig för att det framtida yrkeslivet ska kunna påbörjas. Omvänt är det oftast en hård dom att inte gå ut gymnasiet med fullständiga betyg. En biljett till utanförskap.

Mot den bakgrunden är denna rapport dessvärre nedslående läsning. Den officiella statistiken visar att 15 procent av landets grundskoleelever inte når gymnasiebehörighet. Det rör sig om 18 000 ungdomar som riskerar att slås ut från arbetsmarknaden redan innan de börjat på sitt första jobb. I hela 113 kommunala skolor runt om i landet lämnade över 30 procent av eleverna grundskolan utan gymnasiebehörighet.

Att så många högstadieskolor runt om i landet inte förmår ge sina elever den framtid de förtjänar är ett underbetyg för svensk skola. En tröst i sammanhanget är dock att alla kommuner och alla skolor inte är lika dåliga. Rapporten "Behörighet till gymnasiet" visar att till exempel Falun tycks ha en god skolkultur – där klarar sig elever i kommunala och fristående skolor ungefär lika bra. Det betyder med stor sannolikhet att en god skolkultur kan göra stor skillnad. Det handlar om ledarskap och organisation och om att hur resurserna används ofta är viktigare än att få mer pengar. En kultur som innebär att man utgår ifrån den elevsammansättning som faktiskt finns och planerar sitt arbete utifrån dessa förutsättningar.

Slående är till exempel skillnaderna mellan Stockholm och Göteborg. Göteborg har 15 kommunala skolor där mer än 30 procent av eleverna saknar gymnasiebehörighet. Det kan jämföras med Stockholm, där endast är fyra kommunala skolor har mer än 30 procent av eleverna som saknar gymnasiebehörighet. Detta trots att 2 536 fler elever gick ut en kommunal grundskola i Stockholm våren 2022.

Med all önskvärd tydlighet ser vi även ett annat mönster utkristalliseras i rapporten: Friskolor är inte problemet.

Annika Westh har granskat och sammanställt Skolverkets statistik över slutbetygen för de elever som avslutade årskurs 9 våren 2022. Den presenterades den 29 september 2022.

Dessa visar svart på vitt hur resultaten ser ut och var problemen finns. För att komma till rätta med dessa måste vi se sanningen i vitögat. Alldeles för många skolor och kommunala skolhuvudmän uppvisar resultat under all kritik. Dessa skolor riskerar att fungera som är utslagningsmaskiner, inte lärdomssäten.

Flera av landets större kommunala huvudmän har skolor där mer än varannan elev saknar behörighet till gymnasiet. Dessa utmaningar i skolans värld måste vi tillsammans lösa. Och då behöver vi också ha ett rimligt och lättillgängligt underlag.

Förhoppningsvis kan denna sammanställning leda till en konstruktiv debatt, inspirerad av goda exempel, om hur kunskapsutvecklingen kan vändas. Friskolorna medverkar gärna som en positiv kraft för att lyfta svensk skola.

Ulla Hamilton, vd Friskolornas riksförbund

Innehåll

Inledning	3
Kommuner med högst och lägst procentandel uppnådda kunskapskrav:	4
Kommuner som uppnått minst 90% av kunskapskraven i alla ämnen	4
Kommuner som uppnått under 50% av kunskapskraven i alla ämnen	6
Kommunala skolors behörighet till gymnasiet:	6
Kommunala skolor med mer än 30% icke behöriga till gymnasiet	6
Kommunala skolor med 100% behörighet till gymnasiet	9
Skolor med enskild huvudman med andel icke behöriga till gymnasiet	21
Följande skolor har uppnått 100% behörighet i alla ämnen	23
Intervjuer	24
Slutsatser	31
Noteringar	32
Reflektioner	32
Bilaga: Andel elever i friskola per kommun (bifogad excelfil)	

Inledning

Att vara behörig till gymnasiet och därefter fullfölja en gymnasieutbildning är den viktigaste faktorn för att etablera sig i yrkeslivet och inte hamna i utanförskap.

Denna PM avser att mot den utgångspunkten:

- Gå igenom statistik för alla kommuner och identifiera skolor som representerar: låga resultat/behörighet till gymnasiet, höga resultat/behörighet – för både friskolor och kommunala skolor.
- Sammanställa vilka skolors elever som saknar betyg i flera ämnen
- Söka skolor som avviker från förväntningar gällande behörighet till gymnasiet
- Intervjua några skolledare för skolor som sticker ut gällande fullständig behörighet, gällande mycket låg behörighet, gällande hög behörighet trots utmanande underlag
- Göra en analys och reflektion över innehållet i en sammanfattning

Det är Skolverket som ansvarar för statistik – både insamling och sammanställning av densamma. Promemorian bygger på en genomgång av denna statistik. I olika tabeller återges det viktigaste av den samlade statistiken. Statistiken är svåröverskådlig och man kan med fog fråga sig om det finns något skäl till att Skolverket lägger omfattande statistik i en pott - utan att ge läsaren hjälp med att urskilja skolors huvudman utan att behöva gå igenom skola för skola. I denna PM görs ett försök att göra statistiken överskådlig och synliggöra mönster.

Utgångspunkten är: snittet i riket för procentandel över elever som inte var behöriga ligger i år på 15 procent och i siffror motsvarar det cirka 18 000 elever.

I promemorian återges ett antal intervjuer i syfte att levandegöra och ge en fördjupande bild av statistiken. Promemorian avslutas med några sammanfattande slutsatser och noteringar som utgår från statistiken.

Promemorian avslutas med några reflektioner.

Sävedalen den 2022-10-21

Annika Westh

Kommuner med högst och lägst procentandel uppnådda kunskapskrav i alla ämnen

Genomgången av Skolverkets statistik visar att det inte finns någon kommun som uppnått 100 procent kunskapskrav i alla ämnen för alla skolor och elever. För hela landet har 74,1 procent av *eleverna* uppnått minst betyget E i alla ämnen.

Kommuner som uppnått minst 90 procent av kunskapskraven i alla ämnen

Följande tabell visar att bland de kommuner vars elever uppnått minst 90 procent av kunskapskraven i alla ämnen gäller det i samtliga fall på skolor med enskild huvudman, dock med fem undantag: hos dessa fem kommuner saknas alternativet friskola i två. Notera att enskilda skolor i de kommuner som återges kan ha uppnått 100 procent behörighet. I samtliga fall är dessa friskolor. Sammantaget har ingen kommun uppnått 100 procent.

Kommun	Enskild huvudman	Kommunal huvudman
Bollnäs	93,5%	58,4%
Danderyd	97,9%	94,3%
Gällivare	100%	65,0%
Hylte	100%	58,7%
Härryda	100%	84,2%
Hörby	90,0%	76,0%
Kiruna	91,7%	71,5%
Kungsbacka	91,1%	82,0%
Kävlinge	95,9%	85,1%
Leksand	93,8%	70,7%
Lerum	92,9%	76,1%
Lidingö	94,3%	90,3%
Lidköping	94,4%	77,0%
Lomma	86,4%	90,9%
Lund	91,4%	83,2%
Mariestad	92,1%	52,6%
Mörbylånga	90,2%	83,3%
Nacka	95,3%	87,7%
Nykvarn	Saknas	91%
Partille	94,4%	78,3%
Storfors	100%	69,4%
Sävsjö	93,8%	66,7%
Tingsryd	92,3%	65,4%
Täby	89,5%	91,8%
Vaxholm	Saknas	92,3%
Vellinge	92,6%	88,3%
Värmdö	92,3%	79,3%
Ystad	91,2%	86,3%
Övertorneå	100%	81,1%

Kommentar: Det måste noteras, även om det är en självklarhet, att det finns enorma skillnader i storlek mellan kommunerna:

- I Övertorneå har sammanlagt 48 elever gått ut grundskolan våren 2022, vilket kan jämföras med Stockholms 10 777 elever. På de två skolor (Hietaniemi, Svanstein) i Övertorneå som uppnår 100 procent behörighet i alla ämnen, gick det 11 respektive 12 elever. Hietaniemi är en friskola och Svanstein en kommunal.
- Av ovanstående kommuner är det Danderyd (580), Härryda (576) Lidingö (617) Lidköping (514) Vellinge (538) Värmdö (544) som sammanlagt i kommunen har mer än 500 avgångselever men under 700. (617)
- Av ovanstående kommuner är det Kungsbacka (1264) Lund (1676) Nacka (1539) Täby (1367) som har mer än 1000 avgångselever. Övriga 15 kommuner har mellan 139-484 avgångselever. Två kommuner har under 100 avgångselever.

En intressant iakttagelse är att Danderyd uppvisar minst diskrepans mellan enskild och kommunal huvudman. Mariestad uppvisar störst diskrepans mellan enskild och kommunal huvudman.

Kommuner som uppnått under 50 procent av kunskapskraven i alla ämnen

I kommuner vars elever uppnått under 50 procent av kunskapskraven i alla ämnen är samtliga skolor med kommunal huvudman. Endast en kommun, Fagersta, erbjuder en fristående huvudman som drar upp snittet.

Kommun	Enskild huvudman	Kommunal huvudman	Totalt för kommunen
Fagersta	71,9%	42,1%	47,5%
Herrljunga	Saknas	45,9%	45,9%
Högsby	Saknas	47,1%	47,1%
Lessebo	Saknas	45,0%	45,0%
Tomelilla	Saknas	47,3%	47,3%
Töreboda	Saknas	48,9%	48,9%

Kommunala skolors behörighet till gymnasiet:

Kommunala skolor med mer än 30 procent icke behöriga till gymnasiet

Följande tabell visar skolor med kommunal huvudman i landet som har *mer än 30 procent* icke behöriga till gymnasiet – vilket får anses högt. Det är sammanlagt 113 skolor. Snittet för riket ligger på 15 procent icke behöriga till gymnasiet.

Kommun	Skola	Andel % ej behöriga till gymnasiet
Bjuv	Jens Billeskolan	43,6%
Bollnäs	Alirskolan	30,8%
Bollnäs	Kilafors skola F-9	33,3%
Botkyrka	Fittjaskolan Botkyrka Norra	31,3%
Botkyrka	Karsby International School	34,5%
Burlöv	Värboskolan	36,4%
Degerfors	Stora Vallaskolan	36,0%
Enköping	Stora Enöjlaskolan	33,3%
Eskilstuna	Årbyskolan	33,9%
Falköping	Högstadium centrum A	31,3%
Flen	Stenhammarskolan	31,4%
Göteborg	Bergsjöskolan	47,4%
Göteborg	Brunnsboskolan	31,9%

Göteborg	Frejaskolan	51,9%
Göteborg	Frölundaskolan	54,9%
Göteborg	Gamlestadsskolan	34,9%
Göteborg	Gårdstensskolan	64,3%
Göteborg	Gärdsåsskolan	42,1%
Göteborg	Lärjeskolan	55,6%
Göteborg	Lövgårdesskolan	34,3%
Göteborg	Nytorpsskolan	57,8%
Göteborg	Ryaskolan	30,0%
Göteborg	Sandeklevskolan	59,2%
Göteborg	Sjumilaskolan	34,8%
Göteborg	Svartedalsskolan	30,4%
Göteborg	Vättleskolan	43,9%
Halmstad	Brunnsåkersskolan	32,3%
Halmstad	Klaraskolan	31,7%
Halmstad	Östergårdsskolan	37,4%
Haninge	Brandbergsskolan	35,6%
Haparanda	Gränsskolan	38,5%
Heby	Östervåla skola	33,3%
Helsingborg	Pårpskolan	39,5%
Helsingborg	Västra Berga skola	34,8%
Herrljunga	Altorps skola AC	33,3%
Herrljunga	Altorps skola BD	31,9%
Huddinge	Annerstaskolan	33,6%
Huddinge	Glömstaskolan	32,9%
Huddinge	Vårbyaskolan	37,5%
Hudiksvall	Iggesunds skola	34,8%
Hylte	Örnaskolan	31,1%
Hässleholm	Läredaskolan	35,3%
Hässleholm	Vannarödsskolan	34,1%
Högsby	Fröviskolan	30,9%
Järfälla	Tallbohovskolan	60,0%
Karlskrona	Sunnadalskolan	62,5%
Karlstad	Frödingskolan	36,7%
Klippan	Ljungbyhedskolan	44,1%
Kristianstad	Fröknegårdsskolan	33,3%
Kumla	Vialundskolan	31,3%
Kungsbacka	Åsa Gårdsskolan	31,3%
Landskrona	Västervångskolan	32,7%
Laxå	Centralskolan	32,1%
Lerum	Ljungviksskolan enhet B	37,0%
Lessebo	Bikupan	34,0%
Lilla Edet	Fuxernaskolan	36,0%
Linköping	Tokarpskolan	30,3%
Ljungby	Kungshögskolan 2	32,7%
Ljungby	Åbyskolan 2	31,9%
Ljusdal	Färila skola	39,4%
Lund	Fågelskolan	30,6%
Lund	Vikingaskolan	30,8%
Malmö	Apelgårdsskolan	40,0%

Malmö	Höjaskolan	47,4%
Malmö	Johannesskolan	69,6%
Malmö	Kroksbäcksskolan	41,3%
Malmö	Lindängeskolan	30,1%
Malmö	Rådmansvängens skola	39,3%
Malmö	Sofielundsskolan	37,3%
Malmö	Sorgenfriskolan	31,1%
Malmö	Värner Rydénskolan	47,8%
Markaryd	Strömsnässkolan	40,0%
Norrköping	Borgsmoskolan	31,9%
Norrköping	Sandbyhovskolan	38,3%
Norrtälje	Långsjöskolan	32,9%
Norrtälje	Norrsundsskolan	30,6%
Nyköping	Nyköpings högstadium	30,8%
Osby	Parkskolan	44,4%
Ovanåker	Alftaskolan	30,8%
Perstorp	Centralskolan 7-9	31,3%
Ronneby	Kallingskolan	31,0%
Salem	Säbyskolan	33,3%
Sandviken	Hedängsskolan	38,9%
Sigtuna	Ekillaskolan	36,8%
Skara	Viktoriaskolan 1	32,7%
Skellefteå	Örjanskolan	31,4%
Stockholm	Hagsätraskolan	36,1%
Stockholm	Hässelbygårdsskolan	43,6%
Stockholm	Rinkebyskolan	30,2%
Stockholm	Skarpatorpskolan	34,0%
Sundbyberg	Grönkullaskolan	36,7%
Sundsvall	Lidens skola	36,7%
Sundsvall	Nivrenaskolan	42,4%
Söderhamn	Bergviksskolan 4-9	31,8%
Södertälje	Igelsta grundskola	46,4%
Södertälje	Ronnaskolan	39,2%
Tierp	Örbyhus skola 7-9	30,0%
Trollhättan	Sylteskolan	43,6%
Töreboda	Töreboda centralskola	35,6%
Umeå	Ersängsskolan	40,0%
Upplands Väsby	Väsby skola	44,0%
Uppsala	Gränbyskolan	34,0%
Uppsala	Västra Stenhagenskolan	31,2%
Vansbro	Smedbergsskolan 4-9	34,2%
Vetlanda	Withalaskolan 1	32,8%
Vingåker	Slottsskolan 7-9	31,0%
Västerås	Nybyggeskolan	32,0%
Västerås	Pettersbergsskolan	64,9%
Älmhult	Linnéskolan 1	31,6%
Örebro	Olaus Petriskolan 7-9	33,5%
Örebro	Västra Engelbrektskolan	39,3%
Östhammar	Vallonskolan	36,0%

--	--	--

Kommentar:

Göteborg har 15 skolor med **kommunal huvudman** som uppvisar mer än 30 procent icke behöriga till gymnasiet. Det kan jämföras med att det i Stockholm endast är 4 skolor som uppvisar mer än 30 procent icke behöriga. Detta trots att Stockholm har 2536 *fler* elever som gick ut en kommunal grundskola i år.

De flesta skolor ligger i häradet *tre* procent icke behöriga till gymnasiet – närmare bestämt 86 stycken av dessa 113.

9 stycken skolor har mer än 50 procent icke behöriga till gymnasiet. Av dessa 9 återfinns: 1 i Västerås, 1 i Malmö, 1 i Karlskrona, 1 i Järfälla och 6 i Göteborg. (Ingen i Stockholm.)

Kommunala skolor med 100 procent behörighet till gymnasiet

Följande 483 skolor med kommunal huvudman har (~)100 procent behöriga elever till gymnasiet. Vissa kommuner har många skolor med full behörighet och vissa kommuner saknas helt. I landet finns 177 kommuner med skolor som har full behörighet. 113 kommuner uppvisar ingen skola med kommunal huvudman med full behörighet.

Kommun	Skola
Alingsås	Sollebrunnsskolan
Alvesta	Mohedaskolan
Arjeplog	Silverskolan
Arvidsjaur	Fridhemsskolan
Avesta	Johan Olovskolan
Bengtstors	Bengtsgården
Berg	Myrvikens skola
Berg	Stenstaviks skola
Bjurholm	Castorskolan
Bjuv	Ekeby skola
Bollnäs	Arbråskolan 7-9
Borgholm	Åkerboskolan
Borlänge	Domnarvets skola
Borlänge	Ornäs skola 4-9
Borås	Sandgärdsskolan
Borås	Viskaforsskolan
Botkyrka	Björkhaga skola
Botkyrka	Broängsskolan
Botkyrka	Falkbergsskolan
Botkyrka	Fittjaskolan lilla Aspen
Botkyrka	Hammerstaskolan
Botkyrka	Hammerstaskolan språkenheten
Botkyrka	Malmsjö skola
Botkyrka	Riksten skola
Botkyrka	Rikstens Trampolinen

Botkyrka	Storvretaskolan
Botkyrka	Trädgårdsstadskolan
Boxholm	Stenbocksskolan MH
Bräcke	Bräcke skola
Bräcke	Kälarne skola
Bräcke	Gällö skola
Burlöv	Dalslunds skola
Båstad	Strandängsskolan F-9
Dals-Ed	Hagaskolan
Danderyd	Fribergaskolan
Danderyd	Mörbyskolan
Dorotea	Strandensskolan F-9
Eda	Hiernask F-9
Ekerö	Prästängsskolan A
Ekerö	Prästängsskolan B
Enköping	Bergvretensskolan
Enköping	Fjärdhundraskolan
Enköping	Örsundsbroskolan
Eskilstuna	Faktoriet 7-9
Eskilstuna	Skogtorpskolan F-9
Eskilstuna	Tegelvikens F-9
Eslöv	Ölyckeskolans 7-9
Essunga	Nossebroskolan 6-9
Falkenberg	Apelskolan 2
Falkenberg	Falkenbergs Montessoriskola
Falkenberg	Tullbroskolan 1
Falköping	Gudhemsskolan
Falköping	Gustav Daléns skolan B
Falköping	Kinnarpskolan
Falköping	Vartoftaskolan
Falun	Bjursåsskolan 7-9
Falun	Hälsingegårdsskolan
Falun	Montessoriskolan Falun
Falun	Svärdsjöskolan
Filipstad	Stålvallaskolan
Forshaga	Dejeskolan 4-9
Gagnef	Djuråsskolan F-9
Gagnef	Mockfjärdsskolan
Gislaved	Ölmestadsskolan
Gnosjö	Hillerstorps skolan 7-9
Gotland	Fårösundsskolan
Gotland	Högby skolan
Gotland	Klinte resursskola
Gotland	Klintes skolan
Gotland	Romaskolan
Gotland	Solberga resursskola 4-9
Gotland	Solklints skolan
Grästorp	Nya Centralskolan 4-9
Gullspång	Gullstens skolan 7-9
Gällivare	Hakkas Centralskola
Gällivare	Sjöparksskolan B

Gävle	Bergsby Centralskola 1-9
Gävle	Stigslunds skola
Göteborg	Fiskebäcksskolan 7-9
Göteborg	Hovåsskolan
Göteborg	Jättestensskolan F-9
Göteborg	Kannebäcksskolan Döv och hörsel
Göteborg	Kärrelundsskolan F-9
Göteborg	Lindåsskolan
Göteborg	Montessoriskolan Elyseum 6-9
Göteborg	Nordlyckeskolan 7-9
Göteborg	Nygårdsskolan F-9
Göteborg	Styrsöskolan F-9
Göteborg	Svenska balettskolan
Göteborg	Torpaskolan F-9
Götene	Lunden
Hagfors	Kyrkhedens skola 4-9
Hallstahammar	Tunboskolan
Halmstad	Gullbrandstorps skola 4-9
Halmstad	Söndrumsskolan 6-9 A
Halmstad	Söndrumsskolan 6-9 B
Halmstad	Trönningeskolan
Halmstad	Vallåskolan 4-9 B
Halmstad	Österledsskolan 7-9 A
Halmstad	Österledsskolan 7-9 B
Hammarö	Hammarlundens skola 7-9
Hammarö	Mörmoskolan 7-9
Haninge	Dalarö skola
Haninge	Haga Lyckebysskolan
Haninge	Utö skola
Helsingborg	Anneroskolan
Helsingborg	Gantofta skola
Helsingborg	Gläntanskolan
Helsingborg	Gustavslundsskolan
Helsingborg	Holstagårdsskolan
Helsingborg	International School of Helsingborg
Helsingborg	Laröds skola
Helsingborg	Maria Parksskolan
Helsingborg	Musikgrundskolan Synkopen
Helsingborg	Rydebäcksskolan
Helsingborg	Slottsvångsskolan
Helsingborg	Svensgårdsskolan
Helsingborg	Ättekullaskolan
Huddinge	Kungsklippeskolan
Huddinge	Källbrinksskolan
Huddinge	Segeltorpsskolan
Huddinge	Vistaskolan
Hylte	Centrumskolan
Håbo	Gransätterskolan
Håbo	Västerängsskolan
Härjedalen	Funäsdalens skola

Härjedalen	Sonfjällsskolan
Härjedalen	Södra skolan
Härryda	Båtmansskolan 7-9
Härryda	Djupedalsskolan
Härryda	Ekdalaskolan 7-9
Härryda	Önnerödsskolan 7-9
Hässleholm	Hässleholms Montessoriskola F-9
Hässleholm	Hästveda skola 7-9
Hässleholm	Silviaskolan 7-9
Höganäs	Brukskolan 7-9
Höganäs	Jonstorpsskolan 7-9
Höganäs	Lerbergsskolan 7-9
Höganäs	Nyhamnsskolan 7-9
Höganäs	Vikensskolan 7-9
Hörby	Georgshillsskolan 7-9
Höör	Sätoftaskolan
Jokkmokk	Östra skolan
Jönköping	Sanda Idrottshögstadium
Kalmar	Falkenbergsskolan
Kalmar	Lindsdalsskolorna
Kalmar	Smedsbysskolan
Karlsborg	Carl Johanskolan
Karlskrona	Karlskrona Internationella grundskola
Karlskrona	Karlskrona resursskola Aklejaskolan
Karlskrona	Nättraby kunskapscentrum
Karlskrona	Rosenholmska sports College 7-9
Karlstad	Ilandaskolan
Karlstad	Nyeds skola
Karlstad	Välbergaskolan 7-9
Kiruna	Abisko skola (runt 5 elever)
Kiruna	Karesuando skola (runt 5 elever)
Kiruna	Vittangi skola (runt 5 elever)
Kramfors	Högakustensskolan
Kristianstad	Fjälkinga skola MH
Kristianstad	Spängersskolan H
Kristianstad	Väskolan MH
Kristianstad	Öllsjöskolan MH
Krokom	Cederbergsskolan
Krokom	Ås skola 7-9
Krokom	Änge skola 7-9
Kungsbacka	Frillesåsskolan 7-9
Kungsbacka	Fullriggaren Malevik 4-9
Kungsbacka	Kapareskolan E-H
Kungsbacka	Kullaviksskolan
Kungsbacka	Smedingeskolan norr
Kungsbacka	Särö skola 5-9
Kungsbacka	Torås skola
Kungsbacka	Varlaskolan norra
Kungsbacka	Åsaskolan 7-9
Kävlinge	Tolvåkersskolan
Landskrona	Glumslövs skola

Landskrona	Resursskola
Landskrona	Sandåkerskolan
Landskrona	Seminarieskolan
Lerum	Alléskolan skolenhet ASK
Lerum	Lekstorpsskolan
Lerum	Lindénska skolan
Lerum	Rydsbergsskolan norr
Lerum	Rydsbergsskolan söder
Lerum	Röselidsskolan enhet B
Lerum	Stenkulan 4-9
Lerum	Torpskolan enhet 1
Lerum	Torpskolan enhet 2
Lidingö	Bodals skola
Lidingö	Högsätra skola
Lidingö	Källängens skola
Lidingö	Käppala skola
Lidingö	Torsviks skola
Lindesberg	Storåsskolan
Linköping	Slussenskolan
Linköping	Tinnerbäcksskolan
Ljusdal	Järvsö skola F-9
Ljusdal	Los skola a
Ljusnarberg	Kyrkbacksskolan 7-9
Lomma	Bjärehosskolan
Lomma	Pilängskolan
Lomma	Rutsborgskolan
Ludvika	Fredriksbergsskolan
Luleå	Björkskataskolan
allLuleå	Kråkbergsskolan
Luleå	Luleå Montessoriskola
Luleå	Råneskolan 7-9
Luleå	Stadsöskolan 7-9
Luleå	Örnänsskolan 7-9
Lund	Genarps skola
Lund	ISLK int. School of Lund
Lund	Järnåkrasskolan 4-9
Lund	Killebäcksskolan
Lund	Lerbäckasskolan
Lund	Sveleboskolan
Lund	Tunaskolan
Lund	Östratornskolan
Lycksele	Finnbacksskolan 1
Malmö	Bäckagårdsskolan
Malmö	Klagshamnsskolan
Malmö	Kommunikationsskolan
Malmö	Kryddgårdsskolan
Malmö	Linnéskolan
Malmö	Idrottsgrundskolan
Malmö	Malmö international Scholl
Malmö	Pilebäcksskolan

Malmö	Rosengårdsskolan 7-9
Malmö	Rönnens resursskola
Malmö	Örtagårdsskolan
Malung-Sälen	Centralskolan
Malung-Sälen	Ungärde skola
Malå	Nilaskolan 7-9
Mark	Fritslakolan
Mark	Sätilaskolan 7-9
Mora	Ängskolan 7-9
Munkfors	Forsnässkolan 4.9
Mölnadal	Hallneska
Mörbylånga	Färjestadens högstadium
Mörbylånga	Skansenskolan
Nacka	Centrumskolan
Nacka	Myrsjöskolan
Nacka	Orminge skola
Nacka	Skurö skola
Nordanstig	Bergsjö skola
Nordmaling	Artecliskolan
Norrköping	Enebyskolan 1
Norrköping	Enebyskolan 2
Norrtälje	Länna skola
Norrtälje	Wigulfskolan
Norsjö	Norsjöskolan
Nybro	Alsterboskolan
Nykvarn	Lillhagagaskolan
Nyköping	Nyköping resursskola
Nynäshamn	Gröndalsskolan F-9
Nässjö	Parkskolan
Nässjö	Rosenholmsskolan
Orsa	Orsaskolan
Orust	Ängsås skola 7-9
Osby	Visslan
Osby	Örkenedsskolan F-9
Pajala	Gårdbyskolan
Pajala	Pajala centralskola
Partille	Ugglums skola 5-9
Partille	Öjersjö Storegårds skola 5-9
Piteå	Pitholmskolan 7-9
Piteå	Porsnässkolan
Piteå	Sjulnärsskolan
Ragunda	Anders-Olofskolan
Ragunda	Hansåkerskolan
Robertsfors	Tundalsskolan 7-9
Rättvik	Furudals centralskola
Salem	Nytorpsskolan
Salem	Rönninge skola
Salem	Salemskolan
Salem	Skogsängsskolan
Sigtuna	Centralskolan
Sigtuna	Steningehöjdens skola

Skellefteå	Björnåkersskolan
Skellefteå	Byskeskolan
Skellefteå	Kågeskolan
Skellefteå	Lejonströmsskolan
Skellefteå	Morö backe skola
Skellefteå	Norrhammarskolan
Skellefteå	Ursviksskolan
Skinnskatteberg	Klockarbergskolan
Skurup	Alléskolan
Smedjebacken	Bergakolan
Smedjebacken	Kyrkskolan
Sollefteå	Junsele skola
Sollefteå	Ramsele skola
Sollentuna	Brage skola
Sollentuna	Gillbo – Gröndalskolan
Sollentuna	Gärdesskolan
Sollentuna	Helanelundsskolan
Sollentuna	Häggvik- Skälbysskolan
Sollentuna	Runbackaskolan
Sollentuna	Sofielundsskolan
Sollentuna	Sollentuna musikklasser
Sollentuna	Tegelhagens skola
Sollentuna	Turebergsskolan
Sollentuna	Töjnaskolan
Solna	Bergshamraskolan
Solna	Skytteholmsskolan
Solna	Tallbackaskolan
Sorsele	Vindelälvs skolan 4-9
Staffanstorps	Baldersskolan 7-9
Staffanstorps	Hagalidsskolan
Staffanstorps	Hjärupslunds skola 7-9
Stenungsund	Resursskola Kristinedal (~5 elever)
Stenungsund	Stsora Högaskolan 7-9
Stockholm	Abrahamsbergsskolan
Stockholm	Akalla grundskola F-9
Stockholm	Bredängsskolan
Stockholm	Ekens skola
Stockholm	Enbacksskolan
Stockholm	Engelbrektsskolan
Stockholm	Enskede skola
Stockholm	Hammarbyskolan
Stockholm	Hässelby villastads skola
Stockholm	Höglandsskolan
Stockholm	Int. School of the Stockholm
Stockholm	Johan Skytteskolan
Stockholm	Katarina norra skolan
Stockholm	Konradsbergsskolan
Stockholm	Kungliga svenska balettskolan
Stockholm	Kungsholmens grundskola
Stockholm	Kämpetorpsskolan

Stockholm	Mariaskolan
Stockholm	Matteusskolan
Stockholm	Mälarhöjdens skola
Stockholm	Observatorielundens skola
Stockholm	Sjöstadsskolan
Stockholm	Skarpnäcks skola
Stockholm	Slättgårdsskolan
Stockholm	Smedshagsskolan
Stockholm	Sofia skola
Stockholm	Sturebyskolan
Stockholm	Sundbyskolan
Stockholm	Sätmaskolan
Stockholm	Södermalmskolan
Stockholm	Vinsta grundskola västra
Stockholm	Äppelviksskolan
Storfors	Vargbroskolan
Storuman	Skytteanska skolan
Strängnäs	Strömstiernaskolan 2
Strömsund	Centralskolan Hoting
Strömsund	Fjällsjöskolan
Strömsund	Frostviksskolan (~5 elever)
Strömsund	Grevåkerskolan Hammerdal
Sundsvall	Stöde skola
Sundsvall	Sundsvalls Montessoriskola
Svedala	Klågerupsskolan F-9
Svedala	Naverlönnaskolan 4-9
Svedala	Spångholmsskolan 4-9
Sävsjö	Rörviks skola
Söderhamn	Vågbroskolan 4-9
Södertälje	Hovsjöskolan
Södertälje	Hölöskolan
Södertälje	Lina grundskola
Södertälje	Mariekällskolan
Södertälje	Pershagenskolan
Södertälje	Rosenborgskolan
Södertälje	Soldalaskolan
Tanum	Hamburgsundskolan F-9
Tierp	Centralskolan
Timrå	Ala skola
Torsby	Kvistebergsskolan
Torsås	Torskolan H
Trelleborg	Borgen
Trelleborg	Pilevallskolan
Trelleborg	Sjöviksskolan
Trelleborg	Västervångskolan
Trelleborg	Väståkraskolan
Trollhättan	Sjuntorpskolan 4-9
Trollhättan	Skogshöjdens skola 4-9
Trollhättan	Strömslundsskolan 7-9
Trosa	Tomtaklinterkolan
Tyresö	Strandskolan

Täby	Näsbydalskolan
Täby	Näsbyparksskolan
Täby	Skarpängsskolan
Täby	Skolhagenskolan
Täby	Vallatorpsskolan
Uddevalla	Linnéskolan
Uddevalla	Norgårdsskolan 7-9
Umeå	Bräntbergsskolan
Umeå	Bräntbergsskolan AST
Umeå	Carlshöjdsskolan
Umeå	Grubbeskolan 1
Umeå	Grubbeskolan 2
Umeå	Hagaskolan F-9
Umeå	Hörnefors Centralskola 7-9
Umeå	Linneaskolan
Umeå	Obbola skola
Umeå	Sjöfruskolan 3
Umeå	Storsjöskolan 2
Umeå	Sävar skola
Umeå	Södra Ålidhemsskolan 6-9
Umeå	Västangårds skola 7-9
Uppsala	Gävsta skola
Uppsala	Kvarngårdsskolan
Uppsala	Stavby skola
Uppsala	Tiundaskolan
Uppsala	Tuna skola
Uppsala	Vaksala skola
Uppvidinge	Åseda skola 7-9
Vallentuna	Bällstabergsskolan
Vallentuna	Lovisedalsskolan
Vallentuna	Rosendalsskolan
Varberg	Almers skola 4-9
Varberg	Ankarskolan 4-9
Varberg	Björkdalsskolan (~5 elever)
Varberg	Hagaskolan 4-9
Varberg	Lindbergs skola 4-9
Varberg	Påskbergsskolan 4-9
Varberg	Rolfstorps skola 7-9
Varberg	Trönninge skola 4-9
Varberg	Vidhögeskolan 4-9
Varberg	Väröbackaskolan F-9
Vaxholm	Kronängsskolan
Vellinge	Herretorpsskolan
Vellinge	Ljungensskolan
Vellinge	Sandeplanskolan
Vellinge	Skanörs skola
Vellinge	Stora Hammars skola
Vellinge	Södervångsskolan
Vellinge	Tångvalla skola
Vimmerby	Vimarksskolan 7-9

Vindeln	Renforsskolan
Vänersborg	Dalboskolan
Vänersborg	Silvertärnan Öster
Vännäs	Hammaraskolan AB
Vännäs	Hammaraskolan CD
Värmdö	Hemmestadskolan
Värmdö	Kullsvedsskolan
Västervik	Ankarsrums skola 7-9
Västerås	Irstaskolan
Västerås	Persboskolan
Västerås	Rönnbyskolan
Västerås	Tillbergaskolan
Växjö	Hagaviksskolan natur och teknik
Växjö	Lammhults skola 4-9
Växjö	Ringsbergsskolan
Ydre	Ydreskolan 2
Åmål	Kristinebergsskolan 2
Ånge	Fränstaskolan
Åre	Duveds skola F-9
Åre	Hallens kyrkskola F-9
Åre	Mörsil F-9
Åsele	Åsele Centralskola
Åstorp	Hyllinge skola
Älvdalen	Strandskolan
Älvsbyn	Älvåkraskolan
Ängelholm	Kungsgårdsskolan SO 1
Ängelholm	Kungsgårdsskolan SO 2
Ängelholm	Magnarps skola SO 1
Ängelholm	Nyhemsskolan SO 2
Ängelholm	Strövelstorps skola SO 1
Ängelholm	Söndrebalgs skola SO 2
Ängelholm	Toftaskolan SO 3
Öckerö	Hedens skola 7-9
Örnsköldsvik	Alneskolan 5-9
Örnsköldsvik	Björnaskolan
Örnsköldsvik	Husumskolan
Östersund	Lugnviksskolan
Östersund	Storsjöskolan
Östersund	Treälvskolan
Österåker	Ljusterö skola
Österåker	Röllingsbyskolan
Österåker	Söraskolan
Österåker	Tråsättraskolan
Östhammar	Österbyskolan
Överkalix	Strandskolan
Övertorneå	Svanstein Diamanten
Övertorneå	Svarträvens skola 4-9

Kommentar:

Malmö har 11 kommunala skolor med full behörighet till gymnasiet – antal elever som gick ut grundskolan: 2 985

Göteborg har 12 kommunala skolor med full behörighet – antal elever som gick ut grundskolan: 3 980

Stockholm har 32 kommunala skolor med full behörighet – antal elever som gick ut grundskolan: 6 516

I detta avsnitt av promemorian görs en sammanfattning av omfattande statistik gällande flera hundra skolor. Den kan sammanfattas i några iakttagelser som speglar dels små, dels större kommuner:

Små kommuner: Det finns många kommunala skolor med närmare 100 procent behörighet till gymnasiet. Generell observation är att bland små kommuner med endast en grundskola, har hälften av kommunerna närmare 100 procent behörighet och den andra hälften procentandel elever som är icke behöriga. För dem går det inte att särskilt peka på att elevsammansättningen påverkat andel behörighet till gymnasiet, varför man kan dra slutsatsen att det är skolkultur, arbetssätt och pedagogik som avgör.

Här redovisas några olika exempel:

Degerfors har en kommunal skola, där de flesta elever har svensk bakgrund, men skolan har 36 procent icke behöriga till gymnasiet. (se intervju)

Vansbro har en kommunal skola med 34,2 procent icke behöriga elever – samtliga (~) med svensk bakgrund.

I **Gagnef** finns två kommunala skolor. Båda med ~100 procent behörighet till gymnasiet.

I **Gnosjö** finns två kommunala skolor. Hillerstorpsskolan med 100 procent behörighet har elever med svensk bakgrund. Bäckaskolan har 23,8 procent icke behöriga till gymnasiet. Där är 31,3 procent av eleverna födda utomlands och 20,0 procent har utländsk bakgrund.

I **Åmål** finns två kommunala skolor. Kristinebergsskolan 2 har 100 procent behörighet till gymnasiet och Kristinebergsskolan 1 uppvisar 28,1 procent icke behöriga elever. Där har (~100 procent) svensk bakgrund.

Större kommuner:

I större kommuner med flera kommunala skolor är mönstret tydligt: skolor med endast elever med svensk bakgrund har närmare 100 procent behörighet och skolor med mätbar andel icke behöriga till gymnasiet har hög andel elever med utländsk bakgrund. Det hänger ofta samman med föräldrarnas utbildningsnivå. Men undantag finns.

Falun kan representera en kommun där nästan samtliga tio skolor i kommunen är fullt behöriga till gymnasiet, med ett par undantag. Här finns mycket få elever med utländsk bakgrund. Kommunen har tre friskolor och det skilde inte mycket mellan de kommunala skolornas och friskolornas resultat.

Sollentuna: Här finns 23 skolor, varav 13 är skolor med kommunal huvudman (10 friskolor). 11 av skolorna med kommunal huvudman uppvisar 100% behöriga elever till gymnasiet. *Falun och Sollentuna förefaller ha en god skolkultur.*

Lerum är en mellanstor kommun med ca 17 000 invånare. Här finns 11 skolor med kommunal huvudman (och 1 friskola) 9 av de kommunala skolorna uppvisar 100 procent behörighet till gymnasiet - 2 skolor gör det inte. Där är andel icke behöriga 11,9 procent resp. 37,0 procent på Ljungviksskolan B. På Ljungviksskolan B är dock andel elever (~100 procent) svensk bakgrund.

Salem är en mellanstor kommun med drygt 17 000 invånare. Här finns 5 skolor med kommunal huvudman (och 1 friskola). 4 av de kommunala skolorna uppvisar 100 procent behörighet till gymnasiet – 1 skola gör det inte Säbyskolan har 33,3 procent icke behöriga elever. Här har (~)100 procent svensk bakgrund.

I **Flen** finns en kommunal skola och två friskolor. Här har vi en friskola med 19,4 procent icke behöriga elever och en liten (kristen) friskola där alla elever är behöriga. På den kommunala skolan där 31,4 procent av eleverna inte är behöriga till gymnasiet är 40,4 procent av eleverna födda utomlands och 11,7 procent har utländsk bakgrund.

Botkyrka är en stor kommun med drygt 95 000 invånare. Här finns 23 skolor, varav 4 är friskolor. Av de 19 skolorna med kommunal huvudman har 7 skolor procentandel elever som inte är behöriga till gymnasiet. Den andelen ligger mellan 17,0 procent och 34,5 procent. De skolorna har hög andel elever med utländsk bakgrund: Störvretaskolan: 54,3 procent födda utomlands, Kvarnhagsskolan 73,3 procent med utländsk bakgrund, Grindtorpskolan 49 procent födda utomlands, Freijnetskolan Kastanjen 80 procent utländsk bakgrund, Fittjaskolan Botkyrka norra 46,3 procent utländsk bakgrund, 42,1 procent födda utomlands, Brunnaskolan 47,4 procent utländsk bakgrund, Björkhaga skola 32,3 procent utländsk bakgrund, 19,4 procent födda utomlands.

Jönköping är en stor kommun med 93 000 invånare. Här finns 9 skolor med kommunal huvudman, men endast 1 skola med kommunal huvudman som uppvisar 100 procent behörighet till gymnasiet. (här finns 7 friskolor)

Kungsbacka är en stor kommun med cirka 85 000 invånare. Här finns 16 skolor med kommunal huvudman, varav 9 stycken uppvisar 100 procent behörighet till gymnasiet. (4 friskolor) Ex: Åsa Gårdsskola uppvisar 31,3 procent icke behöriga till gymnasiet – dock (~100 procent) elever med svensk bakgrund.

Örebro är en stad med 156 000 invånare och här finns *ingen* skola med kommunal huvudman som har 100 procent behöriga elever till gymnasiet.

Skolor med enskild huvudman med andel ej behöriga till gymnasiet

En sammanfattande slutsats av Skolverkets statistik är att skolor med enskild huvudman har bättre resultat än de med kommunal huvudman. De flesta har närmare 100 procent behöriga elever till gymnasiet.

I nedanstående tabell anges undantagen. Det är viktigt att notera att ett antal av dessa undantag är skolor för barn med särskilda behov. Följande friskolor har mätbar andel i procent: elever som inte var behöriga till gymnasiet:

Kommun	Skola	Andel icke behörig till gymn. %
Vallentuna	Aktiva AB* *med särskola	58,3%
Uppsala	Ansgarskolorna	15,5%
Uppsala	Attendo Samsa AB* *resursskola funktionsnedsättningar	92,9%
Helsingborg	Dibber Kubisk AB	37,4%
Flen	Europaskolan Malmköping	19,4%
Strängnäs	Europaskolan Rogge	14,0%
Göteborg	Fridaskolan Kvillebäcken	20,8%
Täby	Hällebornskolan Täby AB	18,0%
Stockholm	Svenska interkulturella grundskolan	70,6%
Gävle	Internationella Engelska skolan Gävle	10,7%
Göteborg	IES Johanneberg	7,0%
Jönköping	IES Jönköping	8,6%
Linköping	IES Linköping	9,1%
Stockholm	IES Skärholmen	21,0%
Sundbyberg	IES Sundbyberg	7,1%
Södertälje	IES Södertälje	11,7%
Västerås	IES Västerås	10,0%
Malmö	Jensen grundskola	20,7%
Solna	Järvaskolan	30,3%
Västervik	Kunskapsnavet AB Alphaskolan	28,0%
Borlänge	Kunskapsskolan i Sverige	18,2%
Gävle	Kunskapsskolan i Sverige	12,8%
Jönköping	Kunskapsskolan i Sverige	17,9%
Landskrona	Kunskapsskolan i Sverige	12,5%
Linköping	Kunskapsskolan i Sverige	31,8%
Norrköping	Erlaskolan södra	18,9%
Norrköping	Erlaskolan östra	17,9%

Stockholm	Magelungens grundskola Södermalm* *resursskola	53,8%
Stockholm	Magelungens grundskola Älvsjö * *resursskola	66,7%
Linköping	Nya Munken	9,9%
Trollhättan	Nya skolan Trollhättan AB	17,2%
Jönköping	Prolympia Jönköping* *inriktning idrott – på bekostnad av ämnen	25,4%
Göteborg	Innovitasskolan Johanneberg (Pysslingen AB)	24,7%
Haninge	Innovitasskolan Rudan	16,1%
Skövde	Raoul Wallenbergskolan Skövde	14,2%
Stockholm	Sofiaängen skola * *resursskola NPF	61,1%
Solna	Ängskärsskolan i Solna* *specialskola dyslexi	46,7%
Stockholm	Barn och ungdomsstöd AB* *hör ihop med Lunaskolan. Resursboende	47,8%
Stockholm	Snitz grundskola Odenplan* *NPF-diagnoser	33,3%
Södertälje	Södertälje Friskola	26,2%
Kalmar	Södra skolan i Kalmar AB	17,6%
Växjö	Thorén framtid i Växjö	22,7%
Stockholm	Lunaskolan Bromma* *inriktning autism	60,0%
Sollentuna	Vittra Sollentuna	31,4%
Upplands-Väsby	Vittra Väsby	35,1%
Göteborg	Katolska skolan av Notre Dame	30,2%

Kommentar:

De flesta skolor med enskild huvudman har som tidigare konstaterats *full behörighet* till gymnasiet, förutom de som listats här. 6 av de här listade har över 50 procent icke behöriga till gymnasiet och samtliga är resursskolor för barn med särskilda behov.

Följande skolor är dock inte resursskolor: Av eleverna i Järvaskolan i Solna har elever 88,7 procent har utländsk bakgrund, vilket är en stark faktor för att ej nå behörighet. Detsamma gäller för Jensen i Malmö, där 77,3 procent har utländsk bakgrund. Dibber Kubik i Helsingborg har 80 procent elever med utländsk bakgrund. IES Skärholmen är 22,0 procent av eleverna födda utomlands och 61,9 procent har utländsk bakgrund.

Statistiken speglar att av dem med utländsk bakgrund är vanligen hälften födda utomlands och hälften med föräldrar födda utomlands.

Kunskapsnavet Alphaskolan i Västerås bryter mot detta mönster genom att den har nästan uteslutande elever med svensk bakgrund – men ändå 28 procent icke behöriga till gymnasiet.

Följande skolor har uppnått 100 procent behörighet i alla ämnen:

Kommun	Skola	Antal avgångselever
Bräcke	Kälarne	12
Gällivare	Malmens friskola	21
Gävle	Vittra Gävle	20
Halmstad	Wallenbergskolan	22
Hylte	One School Global Nyby Campus grundskola	12
Karlskrona	Rosenholm Sport College	53
Kristianstad	Axonaskolan Tollarp	18
Kungälv	Montessoriskolan Älvkullen	15
Kävlinge	Montessoriskolan Barsebäck	23
Lidingö	Christinaskolan	54
Lidingö	Vittra Lidingö	24
Lund	Lunds Montessorigrundskola	24
Malmö	Kryddgårdsskolan	10
Malmö	Runstycket skola	23
Nacka	Idunskolan östra Stockholms Walldorfskola	29
Nacka	Kunskapsskolan	112
Sollentuna	Vibyskolan	20
Stockholm	Fredrikshovs slottskola	32
Stockholm	Kungliga svenska balettskolan	11
Stockholm	Maria Elementarskola	16
Stockholm	Vasa international school of Stockholm	24
Storfors	Lundsbergs grundskola	24
Sundsvall	Sidsjö fristående grundskola	28
Södertälje	Mariaskolan (Walldorf)	19
Täby	Spirande lärande Täby	29
Uddevalla	Hällebergsskolan	10
Uppsala	Uppsala Walldorfskola	24
Vallentuna	Vittra Vallentuna	48
Vellinge	Skanör Falsterbo Montessoriskola	22
Övertorneå	Hietaniemi friskoleförening	11
Övertorneå	Svanstein skola Diamanten	12

Kommentar: det är endast 31 skolor i landet som uppnått 100 procent behörighet i alla ämnen. Av dem är två skolor kommunala: Kälarne skola i Bräcke och Kryddgårdsskolan i Malmö. 12 av skolorna har under 20 elever i avgångsklassen.

Intervjuer

För att levandegöra och skapa en fördjupad bild av statistiken har intervjuer gjorts med skolledare. Intervjuerna är direkt återgivna och har godkänts av respektive intervjuperson. De vill samtliga presenteras med sitt namn. Bakom siffrorna i statistiken döljer sig en mängd olika orsaker. Det kan vara olika sätt att organisera arbetet på, olika skolkulturer, elevsammansättning, ledning, pedagogik och skolornas storlek. Därför är det av stor vikt att få höra en rektor själv beskriva sin skolas arbete:

Karna Winqvist, rektor Jens Billeskolan i Bjuv:

I våras hade Jens Billeskolan 43,6 procent icke behöriga elever till gymnasiet. Det är högt för en liten (36 avgångselever), kommunal skola med en majoritet elever med svensk bakgrund. Kan du berätta om hur det kommer det sig?

”Det är många faktorer som påverkar elevernas resultat. Jag kan inte gå in på grupp- eller individnivå, men väl på den organisatoriska. Jag arbetar mitt tredje år som rektor här och när jag började hade man påbörjat en kompetensförsörjningsplan. På högstadiet hade vi en otroligt hög andel lärare som inte var behöriga och det påverkade elevernas resa.

På högstadiet hade vi en otroligt hög andel lärare som inte var behöriga och det påverkade elevernas resa.

Jag har sedan dess gjort ett stort förändringsarbete med att lära känna organisationen och gjort en strategisk kompetensförsörjningsplan, som kom i gång 2021. I och med det arbetet har vi ökat andel behöriga lärare jättemycket.

Man marknadsför sin skola och sin kommun genom sig själv. Vi har nu startat vår resa mot en bättre skola, där tidiga stödinsatser är viktigast, tillsammans med riktade resurser.

Vi räknar med att ett riktigt förändringsarbete tar ungefär fem år.

Detta inbegriper samtal med kommunens politiker om vad vi måste satsa på – och ett nära samarbete med förvaltningen. Vi räknar med att ett riktigt förändringsarbete tar ungefär fem år att göra.

Jag är idag mycket stolt över att ha lyckats vända skutan och berättar gärna om vår resa för andra.”

**Peter Geijervall: VD RWS Skaraborg AB
Raoul Wallenbergskolan Skövde.**

En relativt stor friskola, där 192 elever gick ut nian i våras. Då var 14,2 procent ej behöriga till gymnasiet, vilket visserligen ligger under riksnittet, men sticker ut som

något högre än andra friskolor. Hur kommer det sig?

”Vi är en skola med extra fokus på matte, engelska och idrott. Särskilt engelska, där vi startar undervisningen redan i förskoleklass. Vi har även två modersmålsgrupper.

I år hade vi något högre andel icke behöriga till gymnasiet och det beror på att pandemin tvingade oss till distansundervisning för avgångsklassen under en stor del av deras tid i åttan. Det gav konsekvenser för deras fortsatta skolgång. Andelen behöriga har varit högre tidigare. Våra siffror blev något bättre efter sommarskola dock. Drygt 90 procent behöriga till gymnasiet.

I år hade vi något högre andel icke behöriga till gymnasiet och det beror på att pandemin tvingade oss till distansundervisning för avgångsklassen under stor del av åttan. Det gav konsekvenser för deras fortsatta skolgång.

Framför allt var det matten som är svår att klara av utan lärarstöd.

Däremot ställer jag mig en aning frågande till de skolor som alltid uppvisar 100 procent behöriga till gymnasiet. Vi är en skola som har mycket god korrelation mellan slutbetyg och nationella prov. Det skiljer i princip ingenting. I och med det kan vi med rak rygg deklarerat att vi inte är med och bidrar till den så kallade betygsinflationen och att de kunskaper eleverna får med sig håller. Det är viktigt att poängtera att betygsinflation är ett nationellt, gemensamt problem och inte endast något som man kan klandra friskolor för. Det finns kommunala skolor som har stor differens mellan resultat på nationella prov jämfört med deras slutbetyg. Däremot tar media oftast upp det som om att det bara gällde friskolor. Vi pratar mycket om all den oförtjänta kritik som vi får – det tär på krafterna, samtidigt som det sporrar oss att bevisa motsatsen.

Vi pratar mycket om all den oförtjänta kritik vi får – det tär på krafterna, samtidigt som det sporrar oss att bevisa motsatsen.

Jag önskar att man i stället kunde börja tala om värdet av friskolor i Sverige i stället för att se problem. Att friskolor avlastar kommunen på olika sätt. Raoul Wallenbergskolan i Skövde har byggt två nya, stora, fina skolhus, vilket kommunen sparat åtskilligt på. Men hittar media det minsta att klaga på hos oss, så skrivs det löpmeter. Det händer aldrig – eller i alla fall inte lika lättvindigt – en kommunal skola.

Men hittar media det minsta att klaga på hos oss, så skrivs det löpmeter. Det händer aldrig – eller i alla fall inte lika lättvindigt – en kommunal skola.

Gällande betyg så har vi ryktet om oss att det inte ska vara ”lätt” att få höga betyg här. Och vi

är väl medvetna om att om en skola inte sköter sig och levererar det den ska, ja då får den ju inte några nya elever. Det säger sig själv. Om någon är missnöjd så sprider det sig som en löpeld. Vi har arbetat medvetet med den frågan i tre år nu.

Det var hela 9 procent som inte nådde E i matte. Det är ett problem som alla landets elever delar – att det är svårast med just matte. För svenska nådde ej 5,5 procent E och för engelska 3 procent.

Vi har en F-6-skola med två paralleller i F-3 och från år 4-9 fyller vi på med en parallell ytterligare. De elever som kommer till Raoul Wallenbergskolan först i år 4 och inte har godkänt i matte får direkt extra stöd. Vi vet att om det inte görs så kommer den eleven inte att klara sig framgent. Nyligen fick vi omdömet: ”Raoul Wallenbergskolan är strängare, men bättre”. Det gjorde oss glada.”

Intervju med Susann Johansson Montessoriskolan Globen:

Susann Johansson är rektor på Montessoriskolan Globen i Alingsås. Hon har tidigare arbetat på kommunala skolor i tre andra kommuner.

Hur skulle du förklara varför Montessoriskolor över lag har goda studieresultat och därmed närmare 100 procent behörighet till gymnasiet? Det är ett mönster som syns över hela landet för just Montessoriskolor.

”Hela montessorianandan går ut på att man utgår från elevernas behov och nivå. Hela tiden är det så. Om det finns elever som behöver extra stöd för att man inte når måluppfyllelse, så gör vi ett aktivt arbete och sätter in detta stöd.

Sedan kan det även bero på att många av våra elever har gått hela sin skolgång här från förskolan och då har de med sig ett arbetssätt som är genomgående.

Den pedagogik vi använder oss av är att utgå från: precis där eleven befinner sig i sin kunskap och utveckling. I rätt tid, kan man också tillägga. Var eleven befinner sig skiljer sig mycket åt mellan elever, varför elever måste få jobba i sin egen takt. Vi varvar även teori och praktik hela tiden. Detta tillsammans utgör vårt särskilda arbetssätt.

En annan viktig aspekt för vår skola är att den är föräldrastyrd. Vi har en engagerad styrelse bestående av föräldrar som lägger in sitt stora engagemang. De går in aktivt och fixar saker på skolan och deltar i samverkan kring elever.

De som söker sig hit kan inte sägas representera någon speciell grupp i samhället. Det som förenar dem är att de tycker att skolan är viktig och att de vill vara delaktiga i sina barns skolgång.

De som söker sig hit kan inte sägas representera någon speciell grupp i samhället. Det som förenar dem är att de tycker att skolan är viktig och att de vill vara delaktiga i sina barns skolgång.

Detta gäller även lärarna. De har alla aktivt valt att jobba på en Montessoriskola och det betyder att de alla står bakom våra arbetssätt. Det påverkar otroligt mycket. Så man kan säga att sammantaget är alla team kring barnen engagerade i deras skolgång på ett sätt som skiljer sig från kommunala skolor. Det är tät kontakt mellan föräldrar, lärare, elevhälsan och skolledningen. Därför faller ingen som behöver extra stöd mellan stolarna.

För att lättare kunna individanpassa och fånga upp elever som behöver extra stöd, arbetar vi aktivt med studiero. När den störs kan det bero på att någon elev behöver variera sitt arbete eller få variation på sin undervisning. Detta är dock något som blir svårare ju äldre eleven blir - eftersom kunskapskraven ökar. Vare sig en elevs särskilda behov beror på en adhd-diagnos eller på något annat, måste särskild individanpassning göras. Man får aldrig generalisera – det görs inte här. Man kan heller inte säga att det bara hänger på undervisningen - att en sorts undervisningsmetod kan lösa alla problem. Det tror vi inte på. Det finns alltid elever som inte klarar av att sitta stilla tillsammans med 25 andra elever, även om den undervisningen fungerar bra för 24 stycken. Hur gör man då för att alla ska kunna jobba tillsammans? Sådant tittar vi mycket till, för att underlätta för elever med svårigheter. Vi tror inte på generella lösningar. En lärares arbete här är att försöka nå och förstå varje elev.

Man får aldrig generalisera – det görs inte här. Man kan heller inte säga att det bara hänger på undervisningen - att en sorts undervisningsmetod kan lösa alla problem. Det tror vi inte på.

Vi är en F-9 skola med cirka 400 elever. Vår helhetssyn och genomtänkta arbetssätt hela vägen påverkar eleverna. Här är det möjligt att följa progression.

Montessoriskolor är inte kopplade till en gemensam koncern, utan vi är alla autonoma enheter. Det som sammanbinder Montessoriskolor är vår särskilda pedagogik och en del samarbeten.”

Robert Karlsson, biträdande rektor Stora Vallaskolan i Degerfors. Det finns en kommunal skola i Degerfors och de representerar väl en liten landsortskommun. I våras saknade 36 procent av eleverna behörighet till gymnasiet och av dem hade över 80 procent helt svensk bakgrund. Det ligger över rikssnitt om ca 15 procent ej behöriga till gymnasiet. Finns det någon förklaring till detta?

”Vi jobbar självklart en hel del med olika saker på den här skolan för att förbättra resultaten. Primärt lägger vi mycket kraft på att följa upp frånvaro. Men även på att skapa bra lärmiljöer för elever, så att de ska trivas och därmed vara här mera. Är man inte i skolan när man ska, ja det blir det ju svårt att få med sig de kunskaper som behövs för att nå godkänt i alla ämnen.

Det är skillnad mellan kommuner och även inom en kommun – allt beroende av socioekonomiska orsaker. Degerfors är en av tradition gammal bruksort, även om den gamla typen av bruk inte längre finns kvar här.

Vi erbjuder även mer studietid för dem som halkat efter. Två eftermiddagar i veckan finns

möjlighet att ta igen förlorade studier. Vi erbjuder även lovskola under varje lov. Lovskola under läsåret är det mera populära alternativet. Om du kommit efter i skolan och har allmänt svårt att orka en hel dag, så lockar det inte att stanna kvar två eftermiddagar i veckan och jobba extra, varför lovskola fungerar bättre. Det är lovskolor under terminen som ger bäst resultat – inte den efter avslutningen i nian.

Skulle du kunna säga att det råder någon särskild skolkultur i Degerfors?

Det är skillnad mellan kommuner och även inom en kommun – allt beroende av socioekonomiska orsaker. Degerfors är en av tradition gammal bruksort, även om den gamla typen av bruk inte längre finns kvar här. Vi är förmodligen jämförbara med många andra kommuner på landsbygden med en liknande historia.

Om du kommit efter i skolan och har allmänt svårt att orka en hel dag, så lockar det inte att stanna kvar två eftermiddagar i veckan och jobba extra, varför lovskola fungerar bättre.

Stålverket finns kvar i Degerfors, även om det inte är så många som jobbar här längre. Svårt dock att säga att vi har någon särskild skolkultur. Vi måste ju arbeta med vår skola utifrån de förutsättningar vi har här. Och vår elevgrupp är blandad. Alla i skolan ser motivationsskapande som den stora utmaningen.”

Jenny Lindgren är rektor på Fria Emilia i Boden. De är en F-9 friskola där nästan samtliga avgångselever var behöriga till gymnasiet i år.

Jenny Lindgren har arbetat på andra skolor. Hon är fritidspedagog i botten och har behörighet i ämnen. När hon flyttade tillbaka till Boden sökte hon sig till en skola där man arbetar på ett annorlunda sätt och hon fann Fria Emilia. Sedan år 2020 är Jenny rektor.

Arbetar ni på något särskilt sätt för att nå goda resultat?

”Vi inspireras av Reggio Emilias filosofi. Det är svårt att beskriva med några få ord vad det innebär i praktiken, men demokratiuppdraget och att eleverna ska få lära sig på många olika sätt är centralt hos oss. Att vårt koncept är framgångsrikt beror på att vi kan arbeta väldigt långsiktigt, eftersom de flesta elever går hos oss hela sin skolgång. Det gör att vi har lätt att fånga upp elever tidigt om vi ser problem med måluppfyllelse. Lärande är långsiktigt – allt tar tid. Vi ser skillnad på dem som kommer hit först i år sex – att de har arbetat på ett annat sätt. Målet är såklart att alla ska bli behöriga.

Vi har alltid tvåläraresystem och vi kan stoltsera med att vi har högst lärartäthet i Boden.

Vi har alltid tvåläraresystem och vi kan stoltsera med att vi har högst lärartäthet i Boden.

Vi är en liten skola och vi har tillstånd för max 300 elever. Eleverna har samma pedagoger hela vägen och de möter samma elevhälsa. Hos oss är ingen anonym.

Gällande elevhälsan bedriver vi ett systematiskt arbete, genom att hela tiden sikta mot att jobba hälsofrämjande. Det innebär att vi gått från de vanliga elevvårdskonferenserna till att jobba i team kring hela klassen i EHM- elevhälsomöten. Alla undervisande lärare deltar. Då tittar vi på allt som fungerar – alla framgångsfaktorer. Sånt vi ska arbeta mera med. Detta görs två till tre gånger per termin och ger god kännedom om eleverna. Att samtala om alla elever blir en naturlig del och deras behov blir tydliga. Krävs det bokar vi in extra handledning. USK-en finns ju inte längre, men våra lärare arbetar mer tid än andra och vi ser att det lönar sig i längden. Att vi arbetar i tvålärarsystem gör att våra lärare aldrig upplever sig ensamma, utan det finns ett stöd i att arbeta tillsammans.

Utöver detta har vi också handledning i grupp för alla pedagoger, där vi talar om Reggio Emiliafilosofin och om vart vi är på väg och varför. Då arbetar hela lärarlaget tillsammans och jag som rektor deltar också ibland.

Elevhälsan arbetar med att hela tiden kartlägga utvecklingen i svenska, engelska och matematik. Då blir det tydligt vad eleven behöver jobba extra med. Vi arbetar med digitala matteböcker som ett komplement och då behöver inte eleverna lägga energi på att skriva i böckerna, vi ser att det är särskilt gynnsamt för elever med NPF-diagnoser.

Något som utmärker vår skola är att vi i alla ämnen lägger in estetiska ämnen. Vi kallar det ”de hundra språken”. Det lär eleverna att det finns fler än en väg framåt.

Något som utmärker vår skola är att vi i alla ämnen lägger in estetiska ämnen. Vi kallar det ”de hundra språken”. Det lär eleverna att det finns fler än en väg framåt.

Vi arbetar mycket med att kommunicera en rättvis bild av vår skola. Jag tror att vårt rykte är att vi tar väl hand om elever som önskar arbeta på ett sätt där de kan komma till sin rätt. I Boden har 20 procent valt en fristående skola.”

Intervju med Lena Youssef, rektor Oxbacksenheten i Södertälje. Lena har varit rektor här sedan 2019.

Där ingår även Mariekällskolan, som uppvisat ett avvikande mönster: att samtliga elever är behöriga till gymnasiet för en skola med hög andel elever som är födda utomlands samt med föräldrar födda utomlands. Mariekällskolan har 84 elever, varav två tredjedelar har utländsk bakgrund.

Har ni arbetat på något särskilt vis?

”Ja, det gör vi. Vi arbetar väldigt medvetet kring alla elevers lärande. Framför allt bestämde jag mig för att om vi ska lyckas att vända våra resultat till goda så måste vi tänka utanför boxen. Om hur vi ska stötta alla elever. Att tänka att varenda unge räknas! Att aldrig tänka att det inte går att få med någon elev. Alla ska med helt enkelt. Vi måste rusta dem med så mycket lärande vi kan och då blir skolans stödstrukturer A och O.

Vi går tidigt igenom alla elever och identifierar de som vi ser halkat efter, vilket brukar röra sig om cirka 20 procent. För dem sätter vi i början av hösten in extra åtgärder. Framförallt sätter vi in extra matematik för dem och har kärnämnessatsningar.

De här extra mattelektionerna görs på morgonen innan de ordinarie lektionerna drar igång. Det är inget tvång att delta i de här extra lektionerna, men vi pushar dem och uppmuntrar dem till det.

Vi praktiserar även ett tvåläraresystem för matematiken och alla elever har en egen individuell utvecklingsplan. Inte endast de som behöver extra stöd. Kring övriga ämnen har vi en pedagogisk stödverkstad, där elever får extra stöd i olika ämnen.

Detta gör att vi inte behöver ”släcka några bränder” i april i nian, utan vi arbetar medvetet hela året. Vi har även lovskola varje lov. Det är klart att ibland krävs att vi gör akuta åtgärder, det är oundvikligt när man arbetar med människor men normalläget är att vi medvetet arbetar och kontinuerligt följer elevernas lärande.

Som rektor är jag där hela tiden, följer upp kontinuerligt. Jag släpper aldrig det arbetet, utan har koll på uppföljningar, för samtal med lärarna och finns där som stöd i arbetet framåt.

Som rektor är jag där hela tiden, följer upp kontinuerligt. Jag släpper aldrig det arbetet, utan har koll på uppföljningar, för samtal med lärarna och finns där som stöd i arbetet framåt.

Vår extramatte kallas ”mattebas” och alla lärare är medvetna om hur vi jobbar med det. Eleverna har det här extra stödet hela tiden och det finns stöd för andra ämnen också. Om så krävs så intensivsatsar vi under olika perioder i kärnämnena. Även detta med start redan i september.

Det här systemet har vi haft alltsedan jag började som rektor och det finns en medvetenhet om det hos alla lärare.

Om en elev mår dåligt eller inte kommer till skolan, låter vi det aldrig bero. Vi arbetar aktivt med både tryggheten och lärande, det går hand i hand. Vi åker hem och hämtar eleven och har extra samtal och extra undervisning. Det gör att vi lyckas för med flera elever. Vi har också frukost på måndagar, för att veckan ska starta trevligt och på bästa sätt.

När jag blev rektor var jag väl medveten om att just matten var en utmaning och därför bestämde jag mig för att agera direkt.

Vi säger sällan åt en elev att jobba hemma. Det är skolans ansvar att se till att eleven gör det den ska och får den hjälp den behöver, vi ska stå för lärandet.

Om en arbetsmodell inte fungerar, så ändrar vi den direkt och ställer oss frågan vad kan vi göra annorlunda. Ett tätt samarbete med vårdnadshavare gör att det finns ett helt system runt en elev.

Vi har slopat elevkonferenser och i stället har vi en sorts undervisningsdialoger och undervisningskonferenser för lärarna. Då diskuterar vi vad vi behöver göra för att alla ska nå målen, det hjälper att synliggöra lärandet för eleverna i alla ämnen. Kanske behöver en lärare förändra sin undervisning, gör annorlunda, skruva på något eller ta hjälpa av en kollega.

Alla lärare här vet våra särskilda arbetssätt. Dock tog det ett tag innan alla lärare var med på

”tåget”. För detta är ju ett helt nytt sätt att jobba på. Vi har även bestämda strukturer kring en lektion: den ska starta likadant hos alla. Det ger trygghet med en tydlig och gemensam lektionsstruktur. Alla elever gynnas av det. Framför allt elever med NPF-diagnoser. Tack vare detta har vi mycket god studiero. Studiero är inte ett problem hos oss.

Alla elever ska lyckas och jag kommer inte att vara nöjd förrän vi ligger på 100 procent.”

Alla elever ska lyckas och jag kommer inte att vara nöjd förrän vi ligger på 100 procent

Från media:

På Minervaskolan i Ånge uppnådde 26,5 procent inte behörighet till gymnasieskolan och endast 55 procent uppnådde kraven för minst betyget E i alla ämnen.

I en intervju i Sundsvalls tidning 2022-08-17 berättar skolchef Kent Ylvesson och verksamhetsutvecklare Eva-Lena Årmyr att ”Nu ska vi fokusera på lärandeuppdraget”.

Detta kan tyckas som en lustig kommentar, när de flesta tänker att skolans uppdrag är att lära eleverna det de ska kunna. Men faktum är att skolor upplever att de har mycket annat att göra, vilket kan användas som förklaring till att alla elever inte lyckas uppnå E i alla ämnen.

Slutsatser

Den omfattande statistiken gör det möjligt att formulera några slutsatser:

- Den tydligaste faktorn för att en skola får procentandel icke behöriga till gymnasiet är hög andel elever födda utomlands eller har föräldrar som är födda utomlands. Detta hänger ihop med föräldrarnas utbildningsnivå.
- Skolans storlek är av stor betydelse. Små skolor har lättare att få full behörighet till gymnasiet än stora.
- Få friskolor har andel icke behöriga till gymnasiet. De friskolor som har det är relativt stora skolor (IES), samt friskolor för barn med särskilda behov.
- Stockholm har över lag mycket bättre resultat än Göteborg. Skillnaderna är överraskande stora.
- Endast 31 skolor i landet har uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Av dem är två stycken skolor med kommunal huvudman och övriga friskolor.
- 113 kommunala skolor i landet har mer än 30 procent icke behöriga elever till gymnasiet. 86 stycken av dem ligger i häradet 30 procent. 9 av dem har mer än 50 procent icke behöriga elever till gymnasiet. Av dessa 9 skolor ligger 6 stycken i Göteborg.

Noteringar

Utöver dessa slutsatser kan ytterligare några noteringar tillfogas.

- Förutom att elevens socioekonomiska bakgrund i stor utsträckning avgör hur en skola lyckas, kan man även skönja olika skolkulturer i olika kommuner. Vissa kommuner uppvisar goda resultat över lag och tvärtom.
- Friskolor är väl medvetna om hur granskade och ifrågasatta de är – trots nöjda elever och föräldrar och goda resultat. Det påverkar dem.
- Studiero slår pedagogik.
- Rektor/skolledning är avgörande.
- Friskolor med konfessionell inriktning är ofta små och har genomgående ~100% behörighet till gymnasiet. Undantag den katolska.
- Montessoriskolor har både enskilda och kommunala huvudmän.
- Lovskola är populärt – dock ej efter sommaravslutningen i nian.
- Skolor med utmanande elevunderlag lyckas om de tar ansvar för undervisningen och inte lägger ansvar på hemmet/hemarbete.

Reflektioner

Skolverket samlar årligen in statistik över slutbetyg i grundskolan. Där framgår hur stor procentandel som inte var behörig till gymnasiet. Efter att denna statistik har rapporterats in, erbjuder många grundskolor sommarskola efter avslutningen i nian, för de elever som inte fått minst betyget E (godkänt) i kärnämnen svenska, engelska och matematik, samt fem eller nio ytterligare ämnen vilket krävs för att komma in på gymnasiet. Efter sommarlovskola stiger andel behöriga något.

Om en elev inte erhållit betyget E i något ämne på grund av ett enstaka missat provtillfälle, kan sommarskola vara ett bra alternativ. Det har dock framförts mycket kritik mot att elever med flera icke godkända ämnen, kunnat bli godkända till ett nationellt gymnasieprogram på endast en kompletterande vecka. De skolor som lyckas bättre har ett systematiskt arbete med extra undervisning under veckorna, samt lägger inte över ansvar för studier på hemarbete. Varför en elev inte får godkänt varierar mycket. Vanligt är att eleven helt enkelt inte varit på plats och gjort de moment som krävs för att nå betyg. Andelen så kallade hemmasittare har ökat de senaste åren och skolor arbetar olika med att nå dem.

Betygssättning är myndighetsutövning och behörig lärare avgör vilket betyg eleven ska få. I sällsynta fall kan detta överprövas av rektor. En sådan överprövning sker inte lättvindigt, utan görs endast av allvarliga skäl, som klander mot läraren.

Skolor är skyldiga att erbjuda hjälp till alla elever som behöver extra stöd och hur det stödet ser ut varierar också mellan skolor. Ett socioekonomisk index kan reglera för att ge extra skolpeng om elevunderlag motiverar det. Det finns även tillägg för elever med utländsk härkomst. Rektor är pedagogiskt ansvarig och har stort inflytande över skolans inriktning och hur arbetet bedrivs.

Att få slutföra en gymnasieutbildning hör till den viktigaste variabeln över en persons chanser

att komma in på arbetsmarknaden, varför en grundskolas arbete med att hjälpa alla elever att bli behöriga till gymnasiet är av största vikt. Snittet i riket för andel i procent över de som inte är behöriga till gymnasiet efter grundskolan är 15 procent.

Att andelen elever som är behöriga till gymnasiet¹ utifrån olika variabler kan statistiken läsas och ge en bild av hur det ser ut med behörighet och hur den förändras över tid. Det finns ytterligare många bilder att erhålla av den statistik som erbjuds. När de listas som i den här rapporten framträder mönster tydligt.

Över lag har det i år skett en förstärkning (0,8 procentenheter) hos de skolor med kommunal huvudman gällande behörighet till gymnasiet och en liten minskning för skolor med enskild huvudman (0,2 procentenheter)

Genomgående har skolor med hög andel elever födda utomlands som kommit till Sverige under de sena grundskoleåren, samt skolor med hög andel elever med föräldrar födda utomlands en högre andel icke behöriga till gymnasiet. Denna grupp elever har dock ökat sin behörighet i år.

Fortfarande har svensk skola svårigheter med sitt kompensatoriska uppdrag. Föräldrarnas utbildningsnivå speglas tydligt i en skolas resultat – andel behöriga till gymnasiet. Framför allt har elever till föräldrar med eftergymnasial utbildning med sig sådana kunskaper som premieras i skolan, men de gynnas också av de strukturer som skolan använder sig av. Om stor del av skolarbetet kräver föräldraengagemang och eget arbete, säger det sig självt att elever som saknar detta föräldrastöd och dessa förutsättningar halkar efter. Danderyd är en typkommun för detta: socioekonomiskt starka elever, som alla uppnår behörighet till gymnasiet, oavsett vilken huvudman deras skola haft. Falun har goda resultat över lag: om det beror på en god skolkultur eller ej återstår att undersöka.

En reflektion som kan göras är att fundera över hur skolledare, lärare och elever påverkas av den mediebild och politiska diskussion som idag förs om friskolor. Hur påverkas de alla av att misstänkliggöras som fuskare av betyg, sortering av elever anklagelser om att utarma kommunernas budget?

Statistiken har sina brister: i en kommun med många skolor framgår det inte vilka som är friskolor och vilka som är kommunala, utan det måste man följa upp enskilt per skola – om det inte är uppenbart. Skolorna listas i bokstavsordning.

Framgångsfaktorer är:

- Om en skola ska klara sitt kompensatoriska uppdrag avgörs av hur arbetet organiseras. Det är en skolas arbetssätt som avgör huruvida de klarar sitt kompensatoriska uppdrag. För skolor med mer utmanande elevunderlag (relativt nyanlända till Sverige, NPF-diagnoser) är det särskilt viktigt. Det som skiljer skolor åt huruvida de klarar av sitt kompensatoriska uppdrag eller ej är synen på hemarbete. Finns arbetssätt att låta elever göra delar av skolarbetet hemma, blir ojämlikheten stor beroende av elevens hemförhållanden och föräldrarnas utbildningsnivå och på typ av elev. På Mariekällskolan i Södertälje anser man att det är skolans jobb att lära eleverna det de

¹ Med behörig till gymnasiet avses att elev är behörig till ett nationellt program. För att komma in på ett nationellt yrkesprogram krävs godkänt betyg (E) i åtta ämnen, varav tre är svenska, engelska, matematik. Det kan variera beroende av vilket yrkesprogram.

ska kunna och inte föräldrarnas. Det har gjort att de har hög andel behöriga elever till gymnasiet. De släpper inte heller hemmasittare, utan arbetar aktivt med att de ska hänga med.

- Skolans storlek är av stor betydelse. Små skolor har lättare att få full behörighet till gymnasiet än stora.
- Mycket aktiv uppföljning av elever som halkar efter.
- Behöriga lärare – hög lärartäthet – kontinuitet i personalgruppen. Samt kontinuitet bland skolledare/rektorer är av stor vikt för en skolas framgång.
- Satsningar på kärnämnen ger gott utfall på alla skolämnen.
- Tät kontakt med vårdnadshavare.
- När en elev går i samma skola över lång tid.

Friskolornas riksförbund är branschorganisationen för fristående förskolor och skolor. Alla som driver eller funderar på att starta en fristående förskola eller skola kan bli medlem i Friskolornas riksförbund. Vi har drygt 500 medlemmar över hela Sverige som drivs av föreningar, kooperativ, stiftelser och aktiebolag. Totalt har våra medlemmar fler än 1200 verksamheter i olika storlekar och med olika pedagogiska inriktningar och sätt att arbeta.

